

Zamecki, Stefan

Wprowadzenie

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 51/1, 5-7

2006

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stefan Zamecki

Instytut Historii Nauki PAN

Warszawa

WPROWADZENIE

Niniejszy numer poświęcony jest w całości zawartości „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” w pierwszych pięćdziesięciu latach jego wydawania. Nawiązuje on do numeru jubileuszowego, który został opublikowany z okazji 25-lecia, zresztą w wersji angielskojęzycznej, w roku 1980¹. 50 lat to wystarczająco długi okres aby pokusić się o bardziej poszerzone i analityczne ujęcie pisarskiego dorobku poszczególnych Autorów. Inna też była koncepcja, która przyświecała obecnej Redakcji „Kwartalnika”. Koncepcję tę wydatnie wspierał Komitet Redakcyjny, wychodząc z założenia, że nowy numer jubileuszowy powinien, w zasadzie, wzorować się na strukturze kolejnych bibliografii zawartości tomów I–XXXV obejmujących lata 1956–1990² oraz tomy jeszcze nieujęte w kolejnej bibliografii. Ta z pewnością ukaże się drukiem w najbliższych latach.

Wspomniana wyżej struktura kolejnych bibliografii obejmuje następujące działy: „I. Zagadnienia ogólne historii nauki i techniki”; „II. Historia nauk społecznych”; „III. Historia nauk biologicznych”; „IV. Historia nauk medycznych”; „V. Historia nauk rolniczych i leśnych”; „VI. Historia nauk matematycznych, fizycznych i chemicznych”; „VII. Historia nauk o Ziemi”; „VIII. Historia techniki i nauk technicznych”; „IX. Listy do Redakcji”.

Można dyskutować czy uwidoczniiona struktura kolejnych bibliografii z zawartości tomów „Kwartalnika” odzwierciedla w pełni zawartość poszczególnych numerów. Z reguły praktyka Redakcji przekracza dotychczasowe ustalenia bibliograficzne, kreując nowe podziały a niekiedy ograniczając ich pojemność

w miarę upływu czasu. Z drugiej strony, mobilność pisarska Autorów, ich coraz to nowe zainteresowania badawcze stawiają pod znakiem zapytania utrwalone obyczaje uwidocznione w bibliograficznych zestawieniach. Trudno też nie zauważyć, że – na przykład w *Bibliografii zawartości tomów XXI–XXXV. 1976–1990* – dwa działy, a mianowicie „V. Historia nauk rolniczych i leśnych” i „III. Historia nauk biologicznych” na tle pozostałych działów obejmują nader znikomą liczbę pozycji – odpowiednio 35 i 80, podczas gdy dział najobszerniejszy, „I. Zagadnienia ogólne historii nauki i techniki”, uwidacznia aż 447 pozycji. Niekiedy, na przykład, pogranicza pomiędzy działami są rozmyte, jak to częściowo ma miejsce w przypadku działów „I. Zagadnienia ogólne historii nauki i techniki” i „II. Historia nauk społecznych”.

Jednak mimo wszystko Redakcja i Komitet Redakcyjny uznały za wskazane, przygotowując niniejszy numer jubileuszowy, aby, w zasadzie, posłużyć się utrwalonym schematem uwidocznionym we wspomnianych bibliografiach zawartości kolejnych tomów „Kwartalnika”. Biorąc to pod uwagę, Redakcja zwróciła się do kilkunastu potencjalnych autorów, którzy byliby w stanie kompetentnie napisać na temat pisarstwa w minionym 50-leciu na łamach „Kwartalnika” dotyczącego historii nauk szczegółowych oraz historii techniki, z prośbą o przedstawienie własnych przemyśleń w tym zakresie. Niestety, w kilku przypadkach nie udało się pozyskać autorów – zapewne ze względu na losowe przypadki. Można mieć nadzieję, że przy nadarzającej się okazji owi potencjalni autorzy wniosą swój wkład w postaci opublikowanych artykułów.

W niniejszym numerze zamieszczone zostały, oprócz *Wprowadzenia*, następujące artykuły: Ireny Stasiewicz-Jasiukowej: *Gdy byłam redaktorem naczelnym...*; Tadeusza Bieńkowskiego: *Nad rocznikami „Kwartalnika”*; Pawła Komorowskiego: *Zagadnienia historiografii na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”*. 1956–2005; Leszka Zasztowta: *Prace z zakresu dziejów oświaty i wychowania na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”*; Leszka Kuźnickiego: *Półwiecze „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” – spojrzenie biologa*; Tadeusza Srogosza (Częstochowa): *Historia medycyny i farmacji na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” w latach 1956–2005*; Zenona E. Roskalla (Lublin): *Historia astronomii na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” w latach 1956–2005*; Stefana Zameckiego: *Problematyka historii subdziedziny chemia w latach 1956–2005 na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”*; Józefa Piłatowicza: *Dzieje techniki na łamach „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” (1956–2005)*.

Redakcja i Komitet Redakcyjny bardzo gorąco dziękują byłemu Redaktorowi Naczelnemu „Kwartalnika” – Prof. dr hab. Jerzemu Róziewiczowi – za zrecenzowanie całości złożonych do druku tekstów, które składają się na niniejszy Numer Jubileuszowy.

Korzystając z okazji, w imieniu Redakcji i Komitetu Redakcyjnego, składam od siebie serdeczne podziękowania wszystkim członkom Redakcji „Kwartalnika”, którzy przyczynili się swą pracą w latach 1956–2005 do kontynuowania dobrych tradycji tego periodyku³.

Przypisy

¹ Por. zwłaszcza artykuł Jerzego R ó z i e w i c z a: *The 25 th anniversary of the „Quarterly Journal of the History of Science and Technology” (1956–1980)*. „Quarterly Journal of the History of Science and Technology” Year XXV 1980 No.4 pp.769–774; por. też Jerzy R ó z i e w i c z i Irena S t a s i e w i c z - J a s i u k o w a: *Trzydzieści lat „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki” (R.1:1956–R.30:1985)*. Warszawa 1985.

² Por. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki. Bibliografia zawartości tomów I–X. 1956–1965*. Zestawił Jerzy R ó z i e w i c z . Warszawa 1966; *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki. Bibliografia tomów XI–XX. 1966–1975*. Zestawił Jerzy R ó z i e w i c z . Warszawa 1975; *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki. Bibliografia tomów XXI–XXXV. 1976–1990*. Zestawił Adam M a t u s z e w s k i . Warszawa 2002.

³ W szczególności dziękuję osobom, które pełniły następujące funkcje: Redaktora Naczelnego: Bogdanowi Suchodolskiemu (1956–1969), Eugeniuszowi Olszewskiemu (w latach 1970–1970 p.o. Redaktora Naczelnego), Kazimierzowi Opałkowi (1970–1975), Irenie Stasiewicz-Jasiukowej (1975–1987), Tadeuszowi Bieńkowskiemu (1988–1994), Jerzemu Różiewiczowi (1994–1998); Zastępcy Redaktora Naczelnego: Eugeniuszowi Olszewskiemu (1956–1964), Waldemarowi Voisé (1964–1969), Waldemarowi Rolbieckiemu (1970–1975), Eugeniuszowi Tomaszewskiemu (1975–1981), Barbarze Kuźnickiej (1988–1991), Wandzie Grębeckiej (1999–); Sekretarza Redakcji: Waldemarowi Voisé (1956–1964), Barbarze Olszewskiej (1964–1970), Henryce Hołdzie-Różiewicz (Zastępcy Sekretarza Redakcji, 1966–1967), Karolinie Targosz (1970–1970), Jerzemu Różiewiczowi (1970–1975), Wandzie Grębeckiej (1975–1981 oraz p.o. Sekretarza Redakcji w latach 1999–2005), Joannie Jarzęckiej (1982–1984), Pawłowi Komorowskiemu (1985–1991), Wojciechowi Sokołowskiemu (1992–1993).

Bardziej szczegółowe informacje o Sekretarzach Technicznych oraz o Członkach Komitetu Redakcyjnego znaleźć można w cytowanych wcześniej bibliografiach tomów I–XXXV „Kwartalnika”. Dodam, że aktualnie Redaktorem Naczelnym jest Stefan Zamecki, Zastępcą Redaktora Naczelnego – Wanda Grębecka, Sekretarzem Redakcji – Anna Trojanowska, Członkiem Redakcji – Robert Zaborowski.